

Pat Jēzum bija jāpārdomā sava ticība

Kāds priekšmets būtu laba līdzība ticībai? Vai pūrlāde, kurā ir uzglabātas skaistas lietas? Vai varbūt kāda veclaicīga naudas kaste, stingri nodrošināta ar dzelzs stīpām un lielu slēdzi, kurā glabāta liela naudas summa? Vai varbūt ticība līdzināma kādai skaistai , vecai, un dārgai gleznei, kura rūpīgi uzglabāta un uzticēta nākamajai paaudzei, lai tie tad gleznu tālāk uzglabā?

Man liekas, ka daudzi cilvēki tā domā par *ticību* – ka tā ir kāda viengabalaina būtība, kura cilvēkam tiek dota – vai ko iegūst – bet kas ir jau pilnīga savā sastāvā, vērtībā un nozīmē. Ticība ir tā izprasta kā *zināšanu krājums*, vai *tradīciju sakopojums*. Ticība ir tādā ziņā līdzināma Bībelei, pie kuras nav nekas cits jāpieliek, un no kā arī daudz nevar atņemt. Tā vienkārši ir un būs.

Bet gribu jums piedāvāt citu priekšmetu, kuru varam uzskatīt kā līdzību *ticībai* – *šodienas mobilais telefons*. No vienas puses, tas ir vienkāršs telefons, savā funkcijā nemaz savādāks kā pirmie primitīvie telefoni pirms simts gadiem – viens cilvēks ierunā vienā aparātā, un cits cilvēks – pat lielā attālumā - pie otra aparāta viņu dzird. Tāpēc latviski saucam šo aparātu ar vācu valodas burtisko tulkojumu – *īāļrunis!* Tas ir gluži vienkārši. Bet šodienas mobilie telefoni var daudz vairāk darīt un viņu nozīme ir daudz lielāka nekā pirmajiem telefoniem. Šodienas mobilais tālrunis ir pulkstenis, adrešu grāmata, kurā var ierakstīt ap tūkstoš cilvēkiem visu adrešu informāciju, kalendārs kurā var ierakstīt visus dienas terminus, darbus un atgādinājumus sev; ar mobilo telefonu var būt pieslēgts pie internet un saņemt un sūtīt e-pastu; mobilie ir arī tagad piedāvāti ar internu fotoaparātu, lai varētu uzņemt un sūtīt digitālu formātu fotogrāfijas ar e-pastu; ja nav nekā cita ko darīt, ar mobilo telefonu vari arī spēlēt video spēles, klausīties mūziku, un, ja gribi zināt kur tu esi – vai kur tavi bērni ir, var dabūt mobilo telefonu ar GPS („global positioning service”), kas rādīs tieši, kur telefona lietotājs atrodas. Un, protams, mobilais nāk ar nepārskatāmu lielu zvanu toņu un meldiju izvēli, ar kuru tu vari nerrot visus klātesošos, kad tavš telefons sāk pīkstēt, svilpot vai spēlēt publiskā vietā! Modernais mobilais telefons ir ļoti daudzpusīgs, un piedāvā lietotājam ļoti daudzas iespējas – vairums kuras nemaz nelieto.

Tieši tāpēc man liekas, ka šodienas mobilais telefons ir laba līdzība *ticībai*, jo *ticība* mums dod nepārskatāmas iespējas mūsu dzīvē, bet mēs tās parasti neizmantojam un tā sašaurinām mūsu ticības dzīves iespējas un potenciālu. Tā nav tikai mūsu problēma. Tā bija arī Jēzus problēma. Arī viņam vajadzēja pārdomāt tieši, ko *ticība* viņam nozīmēja un cik plaša, un pārsteidzoša – tā viņa dzīvē varēja būt.

Mūsu evaņģeliju tekstā ir aprakstīts viens kritisks notikums Jēzus paša pārdomās par savu ticību. Ir jāsapar pašā sākumā, ka šis stāsts ir radījis grūtības daudzu teologu un Bībeles pētnieku domās. Daži šo uzskata kā stāstu, kas bija vēlāk iestarpināts Mateja (un Marka 7:24 u.t.) evaņģeliju tekstā, lai attaisnotu kristīgās baznīcas misiju ne-jūdu tautām. Dažiem traucē Jēzus šķietāmais asais uzrunas veids un nepacietība pret šo kanaāniešu sievieti, un izprot šo tekstu kā akurātu notikumu, kurā parādīti senie strīdi starp jūdiem un kanāaniešiem. Daži Bībeles pētnieki saka, ka šī situācija – Jēzus uzrunas veids un viss cits – Jēzu pareizi attēlo kā tā laika un vides ticīgu jūdu vīrieti, kuram publisks saskāriens ar pagānu sievieti būtu apgānība.

Daži teologi gan interpretē šo, dažos pantos atstāstītu, notikumu kā kondensētu un ļoti saīsinātu norādījumu par ilgāku un ļoti kompleksu pašatziņas problēmu, ar ko Jēzum pašam bija ļoti jācīnās un kurā viņa paša ticība tika pārbaudīta un pārdomāta.¹

Mums ir jāatceras, ka Jēzus bija dzimis jūdu ticībā un ka viņš sevi izprata, kā Pestītāju – *Mesiju* - jūdu tautai, kā tas tika apsolīts un izskaidrots jūdu ticības svētos rakstos. Kad mācekļi lūdza, lai Jēzus kaut ko šai sievietei saka, lai viņa vairs nebrēktu un Jēzu netraucētu, Jēzus atbildēja, sacīdams: *"Es esmu sūtīts vienīgi pie Israēla ciltis pazudušajām avīm."* Tas ir, viņa pestīšanas un sludināšanas lauks bija tikai Israēlas tauta; viņa izpratne par sevi un savas ticības iespējām bija kulturāli un socioloģiski ierobežota. Jēzus pat šo ierobežojumu izsaka pārsteidzoši skarbā veidā: *Neklājas bērniem maizi atņemt un to nomest suņiem priekšā."* – Liekas, ka Jēzus izprata Dieva žēlastības un labestības iespējas kā arī ierobežotas savā kvantumā, un nepienāktos tos atņemt no Israēlas „bērniem” un to dot „suņiem”- tas ir, citām tautām – vai šai sievietei!

Tā daudzi cilvēki arī izprot savas ticības iespējas – ka tās ir *ierobežotas*. Šie ierobežojumi varētu būt *tradīcijas* („*Tā mēs esam vienmēr darījuši un tā mums turpmāk ir jādara!*”), ierobežojumi varētu būt arī gluži funkcionāli (*ticība* neiemaisās politikā, nav nekādas nozīmes ekonomijā, un daudzos citos ikdienas dzīves laukos), un ierobežojumi var būt kulturāli un(vai) morāli, parasti sadalot cilvēkus starp *tiem* un *mēs*. („*tadi*” *cilvēki nepieder baznīcai; „labi, ticīgi cilvēki” ar tādiem nesaietas!, u.c.*)

Šajā īsajā stāstā par Jēzu un šo kanaāniešu sievieti, mēs redzam, kā Jēzus arī pārdomā savu ticību un ticības visplašākās nozīmes. Atbildot uz Jēzus apliecinājumu, ka viņa ticība un darbība ir

¹ Par pašatziņas veidošanu skati, Robert Keegan, *The Evolving Self: Problem un Process in Human Development*, (Harvard University Press: Cambridge, MA, 1982), 46 ff.

ierobežota Israēlas tautai, šī sieviete pacel citu jautājumu, kuru viņa izsaka tā laika sakamā vārdā: *Bet tomēr sunīši ēd no druskām, kas nokrīt no viņu kungu galda.*" Citiem vārdiem – vai Dieva žēlastība, un viņa mīlestības darbība tiešām ir ierobežota? Vai tā pienākas tikai vienai tautai, vai vienai ticībai, vai viena tipa cilvēkiem? Vai Dieva mīlestība neaptver visus un visu? Un vai tu, Jēzu, kā Dieva klātienēs un darbības redzamā zīme starp cilvēkiem – vai tev pašam nevajadzētu šo Dieva mīlestības plašumu parādīt savā dzīvē un darbībā?

Ko tad Jēzus domāja? Ko lai tad viņš saka? Vai lai viņš saka, ka Dieva nav, kā mēs apliecinām - *visuvarēns, visuvaldītājs, debesu un zemes radītājs*...bet ir tāds semi-Dievs, kura darbība un ietekme ir izslēgta no zīmīgajiem cilvēku dzīves darbības laukiem? ² William Shakespear lugā *The Merchant of Venice*, viņš raksta par žēlastību, salīdzinot ar to maigo lietiņu – kā tas krīt šajā svētdienas rītā – kas nolaižas pāri visiem – tavējam un svešniekam, svētajam un grēciniekam, kas neievēro cilvēku radītas robežas, bet nāk svētīdama ir žēlastības saņēmēju, ir tās devēju:

*The quality of mercy is not strained
"It falleth like the gentle rain from heaven/
Upon the place beneath.*

It is twice blest—It blesseth him that gives, and him that takes."

Jēzus ticība un viņa pašapziņa šajos sešos īsos pantos ir ļoti mainījusies. Viņš vairs nav savu tradīciju un iepriekšējās izpratnes ierobežots; viņš vairs nav sava laikmeta jūdu vīrietis ar visiem viņu ticības aizspriedumiem un likuma žogiem; viņš vairs nav tikai vienas tautas glābējs, bet visas cilvēces un visas radības Pestītājs.

Pagājušā svētdienā, pēc dievkalpojuma, vairāki jūs piedalījāties pārrunās par jauno ticības apliecības tulkojuma projektu. Par to es jums visiem esmu ļoti pateicīgs, jo jūsu vērojumi bija ļoti labi un derīgi mūsu baznīcas plašākās diskusijās par šo tekstu. Lielāko daļu laika veltījam jaunajam tulkojumam *Es ticu uz Svēto Garu; svētu katolisku Baznīcu* un pārrunājām, ko šis svešvārds „katolisku” varētu nozīmēt. Pēc mūsu pārrunām atradu vienu ļoti derīgu skaidrojumu par *katoliskuma* nozīmi, un to iedrukāju šodienas dziesmu lapiņā, jo tas arī paplašina šī evaņģēliju stāsta nozīmi:

„Antiochijas [Bīskaps] Ignācijs (c.35 – c. 107) ir teicis: ‘Kur ir Jēzus Kristus, tur ir katoliskā Baznīca.’ Būt ‘katoliskam’ nozīmē pārvarēt norobežošanu, kā arī Baznīcu, kas aicina būt atvērtiem divējādā nozīmē: debesu valstības eschatoloģiskajai [tas ir, Dieva valstības piepildījumu laiku beigās] nākotnei un visai pasaulei tās

² Skati James E. Loder, *The Transforming Moment: Understanding Convictional Experience* (Harper & Row: San Francisco, 1981), 182-187)

daudzveidībā. Esot pilnīgi saistītai ar Kristu, Baznīcai jābūt saistītai ar universālo Īstenību ārpus tās, jo eschatoloģiskā pestīšana, kas notikusi Kristū, sevī ietver visas pasaules jēgu un nākotni, sūtot Baznīcu tās universālajā misijā – nest pestīšanu visām tautām.”

Citā vietā lasīju, ka *Katoliskums ir baznīcas turpinājošais centiens sevi universāli Īstenot konkrētās formās un gadījumos, koros tā var savu identitāti un mantojumu darīt pilnīgu....Katoliskums ir baznīcas pārliecība, ka tā spēj savu identitāti Īstenot visās cilvēces aktivitātēs un dzīves dimensijās, un kā tādā Īstenošanā Baznīca sasniedz savu pilnīgo identitāti.* ³

Man liekas, ka šajā īsā stāstā mēs redzam, kā Jēzus izprata savu un savas Baznīcas *katoliskumu*. Kristus Baznīca – viņu mācekļu un darba darītāju saime – nebūs ierobežota nedz caur tradīciju nedz caur cilvēku aizspriedumiem. Bet šajā sarunā ar cittautieti, Jēzus saprata, ka Dieva pestīšanas un mīlestības darbība, kuras redzamsais līdzeklis viņš pats bija – būs neierobežota un jātiek Īstenotai visā cilvēces dzīvē, visos darbos un visās vietās, starp visiem cilvēkiem.

Un to būs darīt arī viņa sekotājiem.

Āmen.

Prāvests Dr. Fritz Traugott Kristbergs

2005. gada 14. augustā,

Sv. Jāņa baznīcā Toronto

³ „Catholicity ...is the church's ongoing activity of actualizing itself universally in concrete forms and instances, in a manner that brings the fullness of its identity and heritage to bear within those actualizations, whether these are statements of doctrine, liturgical forms, organizational structures, decisions concerning ministry, or whatever. Catholicity is the church's conviction that it can actualize its identity in every dimension of life and that such actualization can embody the fullness of its identity.” Carl E. Braaten and Robert W. Jensen, eds. *Christian Dogmatics*, Vol. 2, 207.